võidud tarvitada peamiselt ainult ajalehtede teateid, mille alatise täpsuse eest ei saa päris kindlasti vastutada. Kuid 1932. a. ülevaate avaldamise edasilükkamine kuni 1933. a. sügiseni või veel kaugemale oleks tugevasti vähendanud ta teiste andmete värskust ja ta üldist huvitavust. Kõnelemata sellest, et aastatepikkune andmete kogumine ja läbitöötus, mis muidugi oleks tõstnud töö teaduslikku väärtust, temalt täiesti röövinud oleks elava teaduse, s. o. elu- ning ajalähedase populaarse teatmeteose iseloomu.

Teadlikena neist paratamatuist puudustest, kuid teadlikena ka asja rahvuslikust vajalikkusest on kaastöölised püüdnud teha, mis nii vähese ajaga võimalik. Nad on enamasti katsunud piirduda ainult olevate andmete ja peajooneliste järelduste esitamisega.

On aga vist vabandatav, kui võib-olla juba andmete valimises, veel enam nende loetavaks tervikuks sobitamises siin-seal mööda pole pääsetud ka teatavast subjektiivsusest, mille eest ei saa vastutavaks teha teisi kaastöölisi. Lõpliku otsuse nii mõneski praegu vaidlusaluses küsimuses võib ju anda alles tulevane uurimus. Igatahes ei tohi siit otsida mitte mingit läbitöötatud „1932. a. ajalugu", vaid ainult materjali selle jaoks, ainult jooksvat kroonikat — ja siin-seal nende esialgsete andmete põhjusliku ühtesidumise katseid.

Loodame siis, et ka publik ning arvustus võimalikuks leiab suhtuda sellele teosele kui esimesele katsele, mille nõrkused tingitud osalt ta üldisest rahvalikust laadist, osalt töö kiirusest, kogemuse ja eeskuju puudusest jne. Toimetus oleks igatahes väga tänulik kõigi asjalikkude arvustuste ja nõuannete eest, mis laseksid oma ülesandeile vastavamaks tõsta vähemalt kavatsetavaid järgmiste aastate ülevaateid.

Lõpuks — kas ei või tõusta mõnelgi küsimus: miks oli tarvis kroonikat alustada just selle aastaga, mille sündmused ja tulemused tõesti pole olnud kuigi roosilised, kus üldine kriis, kokkutõmbamine ja isegi tagasiminek oli silmapaistev nii mitmel alal? Peame vastama: just niisuguste raskete aastate tõttu oleme sunnitud teadlikumalt kaasa elama ja kaasa tahtma oma rahvustervikuga. Teadmatuse rahu ja optimism ei kestaks niikuinii kaua. Ainult tundes oma puudusi lähedalt, ei lase me endid masendada liialdavate kuulujuttude ja meeleolude poolt. Ainult raskustele ise silma vaadates ei allu me nende nõrgendavale suggestioonile, vaid hindame neid, nagu nad tõesti on. Ja ainult oma tegelikku seisukorda, selle tõsidust, kuid kaugeltki mitte lootusetust selgesti tundes, võime kõige ratsionaalsemalt rakendada kogu oma jõud — selle seisukorra ümberloomiseks. „Elu näha, nagu ta on, ja teda siiski armastada".

A. A.

Eesti kroonika 1932 , lk. 6